

**गुन्हयांचे सिध्दापराध प्रमाण वाढविण्यासाठी
उपाययोजना करण्याकरिता समितीची
स्थापना.**

**महाराष्ट्र शासन
गृह विभाग**

शासन निर्णय क्रमांक : डीपीपी २०१०/प्र.क्र. १२८/पोल-१०
मंत्रालय, मुंबई - ४०० ०३२, दिनांक : ३० जून, २०१०

प्रस्तावना :-

जिल्ह्यातील सरकारी अभियोक्त्यांमार्फत जी सत्र प्रकरणे चालविली जातात, त्याबाबत महिना अखेरचा अहवाल विधी व न्याय विभागास प्राप्त होणाऱ्या अहवालावरून आढळून आले आहे की, काही जिल्ह्यात निर्दोष सुटण्याची प्रकरणे ९० टक्क्यांपर्यंत आहे. याबाबत विधी व न्याय विभागाने परिस्थिती सुधारण्यासाठी लक्ष घालून उपाययोजना करण्याची विनंती गृह विभागाला केलेली आहे. तसेच न्यायदंडाधिकारी पुढील खटले अभियोग संचालनालयाच्या अधिनस्त सहाय्यक सरकारी अभियोक्त्यांकडून चालविले जातात. अशा खटल्यांचे शाबीतीचे प्रमाण देखील फारच कमी आहे. फौजदारी खटल्यातील सिध्दापराध प्रमाण (conviction rate) वाढविण्याच्या दृष्टीने उपाययोजना करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती. त्याचप्रमाणे न्यायालयात मोठ्या प्रमाणात खटले प्रलंबित असून काही खटले किरकोळ स्वरूपाचे व कालावनरूप त्याज्य झालेले असल्यास असे खटले कमी किंवा काढून टाकण्याच्या दृष्टीने कार्यवाही करण्याची बाब विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :-

उपरोक्त वस्तुस्थिती विचारात घेऊन मा. मंत्री (गृह) यांच्या अध्यक्षतेखाली पार पडलेल्या बैठकीत सिध्दापराध प्रमाण वाढविणे व तसेच प्रलंबित खटले कमी करण्याच्या दृष्टीने उपाययोजना करण्याकरिता आणि शासनास शिफारसी करणेकरिता खालील प्रमाणे समिती गठीत करण्याचा शासनाने निर्णय घेतला आहे.

१)	प्रधान सचिव व विधी परामर्शी,
विधी व न्याय विभाग, मंत्रालय, मुंबई	-	अध्यक्ष
२)	महाप्रबंधक/प्रबंधक उच्च न्यायालय, मुंबई	-	सदस्य

३)	संचालक, अभियोग संचालनालय,
महाराष्ट्र राज्य, मुंबई	-	सदस्य
४)	विशेष पोलीस महानिरीक्षक (कायदा व सुव्यवस्था)
महाराष्ट्र राज्य, मुंबई	-	सदस्य
५)	विशेष पोलीस महानिरीक्षक, राज्य गुन्हा अन्वेषण विभाग -
राज्य गुन्हे अभिलेख केंद्र (एस सी आर बी)
महाराष्ट्र राज्य, पुणे	-	सदस्य
६)	सह सचिव (विधी), गृह विभाग, मंत्रालय
मुंबई-३२	-	सदस्य सचिव

२. उपरोक्त समिती खालील बाबींचा अभ्यास करून शिफारस शासनास करेल :-

- १) पोलीस दलातील तपास कामात होणाऱ्या चूका दूर करण्याकरिता उपाययोजना सुचविणे.
- २) (अ) सरकारी अभियोक्त्यांमार्फत खटले व्यवस्थितपणे चालविले जातात किंवा कसे, याबाबतचा आढावा घेणे. न्यायदंडाधिकारी तसेच सत्र न्यायालय येथील प्रकरणे सरकारी अभियोक्त्यांच्या वतीने चालविण्याबाबतची सध्याची पद्धत याचा आढावा घेणे,
(ब) तपासाच्या प्रक्रियेत आणि त्यानंतर न्यायालयीन प्रकरणे चालविण्याच्या कामात तपास यंत्रणा व अभियोक्ते यामधील समन्वय आणि त्यामध्ये करावयाच्या सुधारणा,
(क) तपासकामासाठी तसेच न्यायालयीन प्रक्रियेमध्ये पोलीसांना योग्य व आवश्यक सल्ला व मदत मिळते का हे पाहणे.
- ३) राज्यात घडलेल्या गंभीर गुन्ह्यांबाबत तपास यंत्रणेने केलेली प्रगती, न्यायालयातील प्रलंबित प्रकरणे, सिध्दापराध प्रकरणे व निर्दोष सुटणाऱ्या प्रकरणांचा अभ्यास करणे व त्या दोषसिध्दीचे प्रमाण वाढविण्याबाबत शिफारशी करणे.
- ४) न्यायालयामध्ये वर्षानुवर्षे प्रलंबित राहणारे खटले व अशा प्रकरणांचा जलदगतीने निपटारा होण्यासाठी उपाययोजना, तसेच प्रलंबित प्रकरणांचा ताण कमी करण्यासाठी काही न्यायालयातील प्रलंबित प्रकरणे काढून घेणे, अशा बाबींचा आढावा घेवून उपाययोजना संबंधी शिफारस करणे.

३. ही समिती वेळोवेळी बैठका घेऊन चार महिन्यांमध्ये शासनास अहवाल सादर करेल.

४. हा शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या (www.maharashtra.gov.in) या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संगणक संकेतांक २०१००६२९१८५२१२००१ असा आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावांने,

मेधा गाडगीळ

(मेधा गाडगीळ)

शासनाच्या प्रधान सचिव

प्रति,

- महाप्रबंधक, मा. उच्च न्यायालय, मुंबई (पत्राने)
- अपर मुख्य सचिव (गृह) यांचे स्वीय सहायक, गृह विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२
- प्रधान सचिव व विधी परामर्शी, विधी व न्याय विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२
- प्रधान सचिव (अपील व सुरक्षा) यांचे वरिष्ठ स्वीय सहायक, गृह विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- मा. मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव
- पोलीस महासंचालक, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई
- पोलीस आयुक्त, बृहन्मुंबई
- संचालक, अभियोग संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.
- विशेष पोलीस महानिरीक्षक (कायदा व सुव्यवस्था) महाराष्ट्र राज्य, मुंबई
- विशेष पोलीस महानिरीक्षक, राज्य गुन्हा अन्वेषण विभाग, राज्य गुन्हे अभिलेख केंद्र (एस सी आर बी) महाराष्ट्र राज्य, पुणे
- सह सचिव (विधी), गृह विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- सर्व विभागीय आयुक्त
- सर्व पोलीस आयुक्त,
- सर्व जिल्हाधिकारी,
- सर्व पोलीस अधीक्षक,
- सर्व सरकारी वकील,
- सर्व सहायक संचालक व सरकारी अभियोक्ता
- मा. मंत्री (गृह) यांचे खाजगी/अवर सचिव
- मा. राज्यमंत्री (गृह) यांचे खाजगी सचिव
- सहसचिव (विशा-२), गृह विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- निवडनस्ती (पोल-१०)
